

Llegenda del Gorg de les Donzelles o de les donzelles del gorg de Vall-de-ros

Bigues i Riells del Fai

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Gorg de Vallderros
Emplaçament: Al torrent de l'Ullar, entre els cims de l'Ullar i del Pla de la Serra

Coordenades:

Latitud: 41.70883
Longitud: 2.2105
UTM Est (X): 434318
UTM Nord (Y): 4617750

Classificació

Número de fitxa: 08023 - 10
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia: Tradició oral
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Recull bibliogràfic de Francesc Maspons.
Protecció: Inexistent
Accés: Sense accés
Ús actual: Simbòlic
Titularitat: Pública
Fitxes associades:
[Gorg de les Donzelles](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dl., 14/02/2005 - 01:00

Descripció

L'hereu del mas Vilaplana s'enamora de la reina de les donzelles o dones d'aigua del gorg de Vall-de-ros. Ella accepta de casar-s'hi amb la condició que no li retraurà mai el seu origen dient-li "dona d'aigua i peu forcat". Es casen i tenen dues filles. L'hereu se'n va uns dies a mercat. Mentrestant una bruixa fa acostar una nuvolada de tempesta, i la dona, per salvar en part la collita, fa segar el blat encara tendre per un escamot de segadors que la bruixa havia fet venir. Tot seguit, la nuvolada s'esvaeix. Quan l'hereu torna, pregunta tot enfadat qui ha estat el causant de la sega i enfadat amb la seva dona li diu "dona d'aigua i peu forcat". Dit això, l'encanteri es desfà i ella ha de tornar al gorg d'on havia sortit. Les filles la van a veure de tant en tant, i el pare penedit, diu que s'hi llacin per retenir-la i que no se'n vagi. Ho fan, però és ella, la dona d'aigua, qui s'emporta les filles al fons del gorg.

Història

Hi ha diverses versions o variants de la mateixa llegenda: principalment la recollida per Francesc Maspons i la de Joan Trias (veure bibliografia). La versió de F. Maspons està publicada l'any 1876, anterior a la de J. Trias. La principal diferència entre la primera versió i la de Trias, és que en la primera el personatge de la bruixa no apareix. Altres diferències són els fills: un noi i una noia en lloc de dues noies; i la relació de la mare, ja tornada al gorg, amb aquests: cada nit s'acosta secretament al mas i els deixa vestits i endreçats, això permet que el pare suggereixi de cosir el vestit de la mare al de la filla. Finalment, només Trias fa dir a la Regina que no l'anomeni, a més de dona d'aigua, peu forcat. El peu forcat és el mateix que dir pota de cabra associat al dimoni, però les dones d'aigua mai han estat malèfiques ni relacionades amb mals esperits, tot el contrari. Això denota una intoxicació posterior de la llegenda.

La versió de Joan Trias és la d'un poema líric escrit l'any 1909 i estrenat dos anys més tard, amb música de Cassià Casademont. Per tant és una obra literària basada en la llegenda del Gorg de les donzelles.

Bibliografia

MASPONS i LABRÓS, Francesc (1876) Tradicions del Vallès.

TRIAS i FÀBREGAS, Joan (1990) 3a. La dona d'aigua. Ajuntament de Bigues i Riells.

